

ΜΕΛΕΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ - Η ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ (CONSECUTIO TEMPORUM)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Αν μία δευτερεύουσα (ή αλλιώς εξαρτημένη) πρόταση εκφέρεται με υποτακτική, η εξάρτησή της από τον χρόνο της κύριας πρότασης είναι αποφασιστικής σημασίας. Δηλαδή ο χρόνος της υποτακτικής της δευτερεύουσας πρότασης καθορίζεται από το αν ο χρόνος του ρήματος της κύριας πρότασης είναι αρκτικός ή ιστορικός.

Αρκτικοί χρόνοι θεωρούνται: - η οριστική → **Ενεστώτα**,

→ Παρακειμένου με σημασία ενεστώτα(28,37,40),

→ του απλού και του συντελεσμένου **Μέλλοντα**

- η προτρεπτική υποτακτική (χρόνου Ενεστώτα)
- η προστακτική Ενεστώτα και Μέλλοντα

Ιστορικοί χρόνοι θεωρούνται: - η οριστική → **Παραπαικού**,

→ Παρακειμένου με σημασία αορίστου,

→ Υπερσυντελικού

Η υποτακτική ανάλογα με τον χρόνο στον οποίο βρίσκεται, όπως και η οριστική, εκφράζει:

- το σύγχρονο,
- το προτερόχρονο είτε
- το υστερόχρονο

Παρουσιάζουμε αναλυτικά την ακολουθία των χρόνων, ανάλογα με τον χρόνο του ρήματος της κύριας πρότασης:

1) Μετά από ρήμα εξάρτησης σε **αρκτικό χρόνο**, η υποτακτική του Ενεστώτα εκφράζει το **σύγχρονο**, η υποτακτική Παρακειμένου το **προτερόχρονο** και η υποτακτική Ενεστώτα της ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας το **υστερόχρονο**

π.χ.

Rogat quid faciam = ρωτά τι κάνω (σύγχρονο στο παρόν)

Rogat quid fecerim = ρωτά τι έκανα (προτερόχρονο στο παρόν)

Rogat quid facturus sim = ρωτά τι πρόκειται να κάνω/ τι θα κάνω (υστερόχρονο στο παρόν).

II) Μετά από ρήμα εξάρτησης σε **ιστορικό χρόνο**, η υποτακτική του Παρατατικού εκφράζει το **σύγχρονο**, η υποτακτική του Υπερσυντελικού το **προτερόχρονο** και η υποτακτική Παρατατικού της ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας το **υστερόχρονο**.

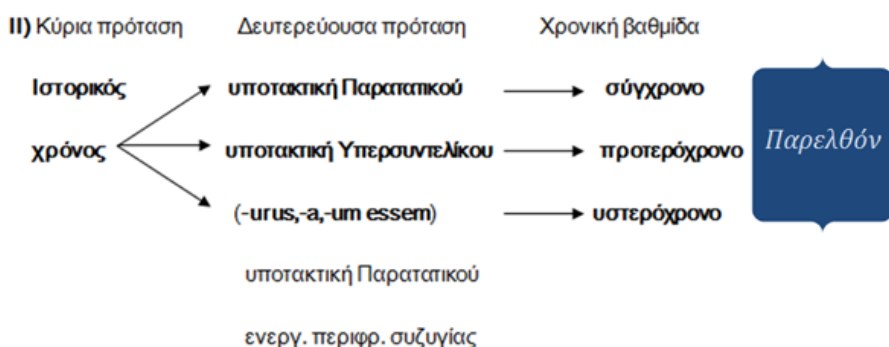
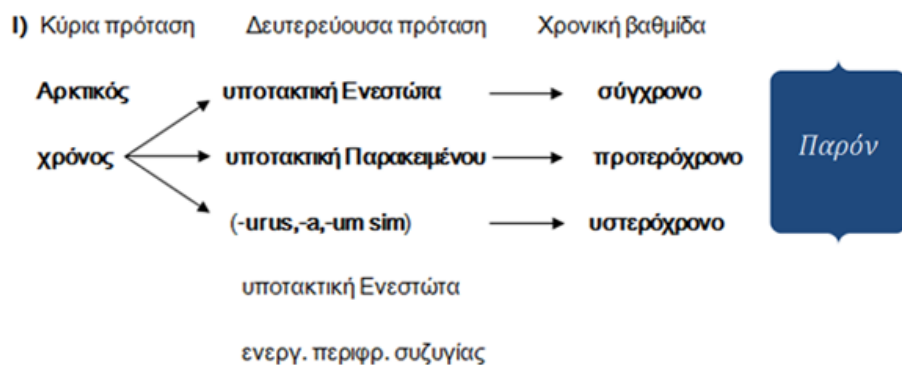
π.χ.

Rogavit quid facerem = ρώτησε τι έκανα (σύγχρονο στο παρελθόν)

Rogavit quid fecissem = ρώτησε τι είχα κάνει (προτερόχρονο στο παρελθόν)

Rogavit quid facturus essem = ρώτησε τι επρόκειτο να κάνω/ τι θα έκανα (υστερόχρονο στο παρελθόν)

Σχηματικά η ακολουθία των χρόνων έχει ως εξής:

Αξιοπρόσεκτες παρατηρήσεις

- Δευτερεύουσες προτάσεις που κανονικά εκφέρονται με οριστική, μπορούν να την τρέψουν σε υποτακτική είτε λόγω έλξης (37,46) είτε γιατί βρίσκονται σε πλάγιο λόγο

π.χ. Ex quo fit, ut laudandus is sit, qui pro re publica cadat (46) praeterea praecepit ut ... emitteret, in quo ipse futurus esset (48)

- Εκφέρονται πάντα με υποτακτική οι ακόλουθες δευτερεύουσες:

-Πλάγιες ερωτηματικές

-Βουλευτικές

-Ενδοιαστικές

-Προτάσεις του quīn, quominus

-Τελικές

-Συμπερασματικές (επιρρηματικές και ουσιαστικές)

- Από τις παραπάνω δευτερεύουσες προτάσεις κανονική ακολουθία χρόνων παρουσιάζουν μόνο οι πλάγιες ερωτηματικές.

Οι υπόλοιπες προτάσεις εκφέρονται πάντα ή με υποτακτική Ενεστώτα (αν εξαρτώνται από ρήμα αρκτικού χρόνου) ή με υποτακτική Παρατατικού (αν εξαρτώνται από ρήμα ιστορικού χρόνου). Παρουσιάζουν, δηλαδή, ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί η βούληση, ο φόβος, η πρόθεση, ο σκοπός και το αποτέλεσμα είναι ιδωμένα τη στιγμή που εμφανίζονται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής τους (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

Ημερομηνία τροποποίησης: 17/01/2012